

Wyniki finansowe otwartych funduszy emerytalnych i powszechnych towarzystw emerytalnych w 2016 roku

Wynik finansowy otwartych funduszy emerytalnych¹ (OFE) w 2016 r. wyniósł 13,7 mld zł, wobec ujemnego wyniku w kwocie 6,8 mld zł w 2015 r. Aktywa ogółem otwartych funduszy emerytalnych na koniec 2016 r. wyniosły 153,9 mld zł, co oznacza wzrost aktywów o 12,9 mld zł (9,2%) w ciągu roku.

Tabl. 1. Podstawowe dane otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2015	2016	2015=100
Dane finansowe otwartych funduszy emerytalnych (w mln zł)			
Aktywa, w tym:	140 895,4	153 866,6	109,2
portfel inwestycyjny	139 877,5	152 238,6	108,8
Wynik finansowy	-6 844,7	13 705,6	x
Dane o członkach i rachunkach otwartych funduszy emerytalnych			
Liczba członków*	16 532 142	16 424 243	99,3
Liczba rachunków	16 914 783	16 828 650	99,5

*Dane Centralnego Rejestru Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych na dzień 31 XII 2016 r.

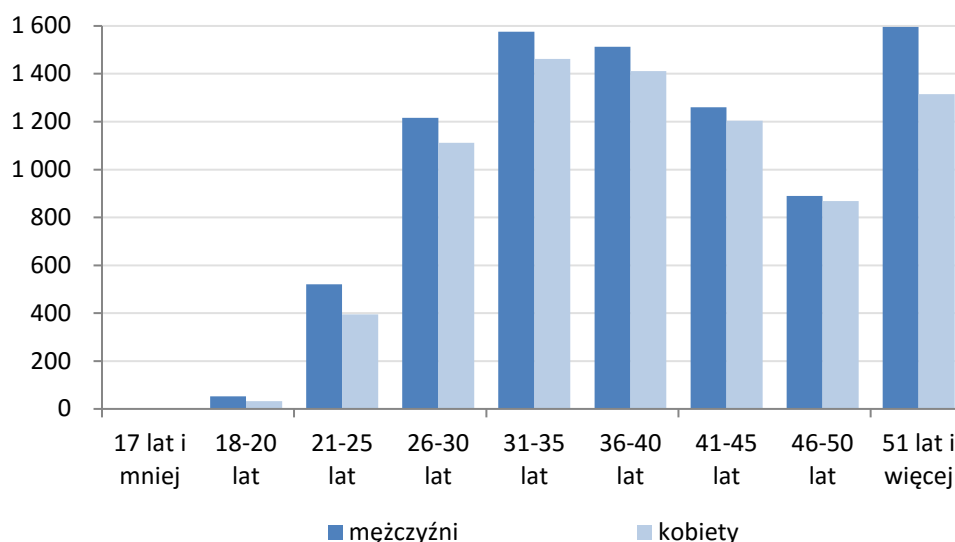
Liczba rachunków² prowadzonych przez otwarte fundusze emerytalne wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniosła 16,8 mln. Udział rachunków martwych, na które nie wpłynęła żadna składka, wyniósł 0,6% ogólnej liczby rachunków i zmniejszył się o 0,1 p. proc. w porównaniu z poprzednim rokiem. Odsetek rachunków martwych dla poszczególnych funduszy wahał się od 0,2% do 1,9% liczby prowadzonych rachunków.

Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych prowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), na dzień 31 grudnia 2016 r. było zarejestrowanych 16,4 mln **członków otwartych funduszy emerytalnych**, tj. o 0,7% mniej niż rok wcześniej. Według kryterium płci zarejestrowanych w OFE było 8,6 mln mężczyzn i 7,8 mln kobiet. Liczba członków trzech największych otwartych funduszy emerytalnych wyniosła 7,9 mln osób, co stanowiło 48,0% liczby wszystkich członków OFE.

¹ Opracowano na podstawie danych wstępnych przekazanych do GUS przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego. Dane obejmują 12 OFE i 12 PTE działających w 2015 i 2016 roku.

² Różnica pomiędzy liczbą rachunków w OFE a liczbą członków OFE zarejestrowanych przez ZUS wynika z różnych mechanizmów ich rejestracji, w tym rachunków martwych.

Wykres 1. Członkowie otwartych funduszy emerytalnych według wieku i płci

W 2016 r. ZUS przekazał do OFE 3,2 mld zł **składek** oraz 22,2 mln zł **odsetek**. W porównaniu z rokiem 2015, kwota wpłaconych składek³ do OFE była wyższa o 59,9 mln zł, natomiast kwota wpłaconych odsetek była niższa o 11,8 mln zł. W okresie od 19 maja 1999 r. do 31 grudnia 2016 r., ZUS przekazał do OFE kwotę 209,5 mld zł składek oraz 3,6 mld zł odsetek.

Przychody operacyjne otwartych funduszy emerytalnych w 2016 r. wyniosły 4,8 mld zł, co oznacza wzrost o 19,4% w skali roku. Główną pozycją były przychody portfela inwestycyjnego, które stanowiły 95,7% przychodów operacyjnych. Przychody portfela inwestycyjnego wzrosły o 19,0% w odniesieniu do 2015 r. i wyniosły 4,6 mld zł. **Koszty operacyjne** osiągnęły kwotę 920,9 mln zł i zmniejszyły się o 5,5% w porównaniu do 2015 r. Koszty zarządzania funduszami wyniosły 693,1 mln zł i stanowiły 75,3% kosztów operacyjnych OFE (76,0% przed rokiem).

Tabl. 2. Wybrane kategorie rachunku zysków i strat otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2015	2016	2015=100
	w mln zł		
Przychody operacyjne	4 032,4	4 815,3	119,4
Koszty operacyjne	974,7	920,9	94,5
Wynik z inwestycji	3 057,6	3 894,4	127,4
Zrealizowany i niezrealizowany zysk (strata)	-9 902,3	9 811,2	x
Wynik finansowy	-6 844,7	13 705,6	x

³ Zgodnie ustawą z 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 75, poz. 398), składki do OFE na ubezpieczenie emerytalne do 30 kwietnia 2011 r. wynosiły 7,3%, od 1 maja 2011 r. do 31 grudnia 2012 r. – 2,3%, od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. – 2,8% a od 1 stycznia do 31 stycznia 2014 r. – 3,1% podstawy wymiaru składki. Zgodnie z obowiązującą od 1 lutego 2014 r. regulacją prawną 7,3% składki na ubezpieczenie emerytalne odprowadzane jest do ZUS. Natomiast członkom, którzy utrzymali swe rachunki w otwartych funduszach emerytalnych ZUS przekazuje 2,92% podstawy wymiaru składki, natomiast pozostała jej część, tj. 4,38% jest zapisywana na subkoncie w ZUS.

Wynik finansowy ogółem otwartych funduszy emerytalnych w 2016 r. wyniósł 13,7 mld zł, wobec ujemnego wyniku 6,8 mld zł przed rokiem. Na wynik ten złożyły się: zrealizowany i niezrealizowany zysk w wysokości 9,8 mld zł oraz wynik z inwestycji w wysokości 3,9 mld zł.

Aktywa ogółem otwartych funduszy emerytalnych na koniec 2016 r. wyniosły 153,9 mld zł i zwiększyły się o 9,2% w relacji rok do roku. Największy udział w aktywach wykazywał portfel inwestycyjny – 98,9%. Zobowiązania ogółem ukształtowały się na poziomie 432,1 mln zł, w roku poprzednim było to 399,3 mln zł (wzrost o 8,2%). Aktywa netto otwartych funduszy emerytalnych wynosiły 153,4 mld zł, co oznacza wzrost o 9,2% w skali roku.

Tabl. 3. Wybrane kategorie bilansu otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2015	2016	2015=100
	w mln zł		
Aktywa	140 895,4	153 866,6	109,2
Zobowiązania ogółem	399,3	432,1	108,2
Aktywa netto	140 496,1	153 434,5	109,2
Zakumulowany nierozdysponowany wynik finansowy	108 708,9	122 337,9	112,5
Kapitał i zakumulowany nierozdysponowany wynik finansowy razem	140 496,1	153 434,5	109,2

W **portfelu inwestycyjnym** otwartych funduszy emerytalnych dominowały akcje spółek notowanych na regulowanym rynku giełdowym – 127,0 mld zł, a ich udział tak samo jak przed rokiem stanowił 83,4% całego portfela inwestycyjnego. Obligacje⁴ wyniosły 12,4 mld zł, a ich udział w portfelu inwestycyjnym OFE zmniejszył się o 0,7 pkt proc. w porównaniu rok do roku. Depozyty bankowe wyniosły 11,1 mld zł, a ich udział w portfelu zwiększył się o 0,8 pkt proc. w porównaniu z rokiem poprzednim. Inne lokaty w portfelu inwestycyjnym wynosiły 1,6 mld zł, a ich udział w tym portfelu był taki sam jak przed rokiem – 1,1%.

Wartość inwestycji OFE na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) w akcje notowane na regulowanym rynku giełdowym wyniosła 116,1 mld zł (wzrost wartości tej części portfela o 9,5% w skali roku). Akcje wycenione na dzień 31 grudnia 2016 r. miały wartość: dla akcji podmiotów sektora finansowego – 46,6 mld zł, sektora przemysłowego – 40,3 mld zł, sektora usługowego – 29,2 mld zł. Inwestycje zagraniczne OFE wyniosły 11,2 mld zł i stanowiły 7,3% wartości całego portfela inwestycyjnego.

⁴ Zgodnie z art. 141 ust. 2 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 291) aktywa OFE nie mogą być lokowane w obligacjach, bonach i innych papierach wartościowych, emitowanych lub poręczanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski, a także pożyczkach i kredytach udzielanych, gwarantowanych lub poręczanych przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski.

Tabl. 4. Wartość portfela inwestycyjnego otwartych funduszy emerytalnych

Wyszczególnienie	2015	2016	2015=100
	w mln zł		
Portfel inwestycyjny, z tego:	139 877,5	152 238,6	108,8
akcje spółek notowanych na regulowanym rynku giełdowym	116 720,9	127 030,3	108,8
depozyty bankowe	9 154,8	11 124,2	121,5
inne lokaty	1 584,3	1 634,6	103,2
obligacje	12 417,5	12 449,5	100,3

Średnia ważona stopa zwrotu otwartych funduszy emerytalnych za okres trzyletni od 29 marca 2013 r. do 31 marca 2016 r. wyniosła 6,344% natomiast za okres od 30 września 2013 r. do 30 września 2016 r. wyniosła 0,133%. Lepszy rezultat od średniej ważonej stopy zwrotu w pierwszym okresie osiągnęło sześć funduszy natomiast w drugim okresie siedem funduszy.

***

Aktywa powszechnych towarzystw emerytalnych (PTE) na koniec grudnia 2016 r. wyniosły 2,6 mld zł, co oznaczało spadek o 8,3%. W strukturze aktywów 60,2% ich wartości stanowiły aktywa trwałe. W ich ramach główną pozycję zajmowały inwestycje długoterminowe, których udział jednak zmniejszył się z 78,4% w końcu 2015 r. do 77,7% w 2016 r.

Tabl. 5. Aktywa powszechnych towarzystw emerytalnych

Wyszczególnienie	2015	2016	2015=100
	w mln zł		
Aktywa ogółem, z tego:	2 787,3	2 556,8	91,7
Aktywa trwałe, w tym:	1 833,7	1 539,9	84,0
inwestycje długoterminowe	1 437,8	1 197,2	83,3
Aktywa obrotowe, w tym:	953,6	1 016,9	106,6
inwestycje krótkoterminowe	887,4	955,5	107,7

Wartość **pasywów** (PTE) w 92,4% była kształtowana przez kapitał własny, który wynosił 2,4 mld zł (spadek o 3,9% w porównaniu z 2015 r.). Ponadto odnotowano zmniejszenie wartości kapitałów zapasowych do 802,9 mln zł (spadek o 5,0% w skali roku). Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania zmniejszyły się o 40,9% w relacji do poprzedniego roku. Rozliczenia międzyokresowe osiągnęły wartość 22,9 mln zł (o 13,2% niższą niż na koniec 2015 r.).

Tabl. 6. Pasywa powszechnych towarzystw emerytalnych

Wyszczególnienie	2015	2016	2015=100
	w mln zł		
Pasywa, z tego:	2 787,3	2 556,8	91,7
Kapitał własny, w tym:	2 460,3	2 363,7	96,1
kapitał podstawowy	996,3	996,3	100,0
kapitał zapasowy	845,1	802,9	95,0
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania, w tym:	326,9	193,1	59,1
rezerwy na zobowiązania	126,2	117,6	93,2

Przychody PTE wynikające z zarządzania otwartymi funduszami emerytalnymi wyniosły 865,9 mln zł, co oznacza ich zmniejszenie w porównaniu z rokiem poprzednim o 7,5%. Wynagrodzenie za zarządzanie funduszami stanowiło 80,2% przychodu (wzrost udziału o 1,1 p. proc.). **Koszty związane z zarządzaniem** otwartymi funduszami emerytalnymi przez PTE wyniosły 433,2 mln zł i zwiększyły się o 5,9%, w tym obowiązkowe obciążenia z tytułu zarządzania OFE wyniosły 245,9 mln zł, co stanowiło 56,8% tych kosztów.

Tabl. 7. Wybrane kategorie rachunku zysków i strat powszechnych towarzystw emerytalnych

Wyszczególnienie	2015	2016	2015=100
	w mln zł		
Przychody wynikające z zarządzania OFE	936,0	865,9	92,5
Koszty związane z zarządzaniem OFE, w tym:	409,0	433,2	105,9
Wynik techniczny PTE na zarządzaniu OFE	530,6	437,6	82,5
Wynik operacyjny	531,2	451,1	84,9
Zysk/strata netto	483,6	399,7	82,7

Wynik techniczny PTE na zarządzaniu otwartymi funduszami emerytalnymi ukształtował się na poziomie 437,6 mln zł, tj. o 17,5% niższym niż w 2015 r. Po uwzględnieniu wyniku na działalności gospodarczej, towarzystwa wypracowały 494,4 mln zł zysku brutto, w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszył się on o 103,1 mln zł. W efekcie, powszechne towarzystwa emerytalne zamknęły rok 2016 **zyskiem netto** w wysokości 399,7 mln zł, podczas gdy w 2015 r. zysk netto wynosił 483,6 mln zł.

Opracowanie merytoryczne:
Departament
Studiów Makroekonomicznych i Finansów
Katarzyna Siwińska
Tel: 22 449 4035

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Dawidziuk
Tel: 22 608 3475, 22 608 3009
e-mail: rzecznik@stat.gov.pl